

Пурсишҳо ва посухҳо

Дафтари хифз ва наشري осори Мансури Ҳошимии Хуросонӣ ҳафизаҳуллоҳ таъоло

Коди пурсиш: 50

Муқаддамот

Яқин ва зан;

**Зарурати яқин ва адами
кифояти зан**

Нависандаи пурсиш:

Алӣ Розӣ

Яқин ва зан; Зарурати яқин ва адами кифояти зан

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Нависандаи пурсиш: Алӣ Розӣ

Тарихи пурсиш: 01/11/2015

1- Назари аллома Хуросонӣ дар мавриди қиёс чист?

2- Назари эшон дар мавриди истехсон чист?

Посуҳ ба пурсиши шумораи: 2

Тарихи посуҳ ба пурсиш: 03/11/2015

Лутфан ба нуқоти зер таваҷҷуҳ фармойед:

1. Аҳкоми шаръ, чизе ҷуз эътибороти шаръӣ нестанд ва эътибороти шаръӣ, ҷуз бо талаққӣ аз ӯ шинохта намешавад ва бо ин васф, қиёси бархӣ аз онҳо бо бархӣ дигар оқилона нест; Хусусан бо таваҷҷуҳ ба инки аз як сӯ ҳукми ҳар мавзӯе дар китоби Худо ва суннати Паёмбараш табиӣ шуда ва дар назди халифааш маҳфуз аст ва бо ин васф, ниёзе ба қиёси як мавзӯ бо мавзӯи дигар нест, балки танҳо ниёз ба истеълом аз халифаи Худо дар замин аст ва агар истеълом аз ӯ дар замоне меяссар нест ба сабаби тақсири аҳли он замон дар таъмини муқаддамоти ин қор аст ки узре барои онон дар рӯй овардан ба қиёс шумурда намешавад ва аз сӯи дигар ақл бидуни талаққӣ аз Худованд қодир ба эҳсои милоқҳои эътибороти ӯ нест; Чароки ба унвони мисол, агар бо истинод ба ояи ﴿يَسْأَلُونَكَ مَاذَا أُحِلَّ لَهُمْ قُلْ أُحِلَّ لَكُمْ الطَّيِّبَاتُ﴾ (Моъида/ 4); <<Аз ту мепурсанд ки чи чизе барояшон ҳалол шуда, бигӯ чизҳои таййиб барои шумо ҳалол шудааст>>, таййиб будани чизеро милоки ҳалол будани он бишиносад, мумкин аст ки Худованд бо милоқӣ дигар монанди уқубат ё озмойш, бархӣ чизҳои таййибро ҳаром карда бошад; Чунонки ба унвони намуна фармудааст: ﴿يُظَلَمُ﴾ (Нисоъ/ 160); <<Пас ба хоҳири зулме аз касоне ки яҳудӣ шуданд, бархӣ таййибаҳо ки барояшон ҳалол будро бар онон ҳаром кардем ва ба хоҳири боздоштани бисёрашон аз роҳи Худованд>> Ва фармудааст: ﴿فَلَمَّا فَصَلَ طَالُوتُ بِالْجُنُودِ قَالَ إِنَّ اللَّهَ مُبْتَلِيكُمْ بِنَهَرٍ فَمَنْ شَرِبَ مِنْهُ فَلَيْسَ مِنِّي وَمَنْ لَمْ يَطْعَمْهُ فَإِنَّهُ مِنِّي إِلَّا مَنْ اغْتَرَفَ غُرْفَةً بِيَدِهِ﴾ (Бақара/ 249); <<Пас чун Толут ба ҳамроҳи лашкариён равона шуд гуфт: Ҳароина Худованд шуморо бо наҳре меозмояд,

Яқин ва зан; Зарурати яқин ва адами кифояти зан

пас ҳар кас аз он биёшомад аз ман нест ва ҳар кас аз он нахурад
ӯ аз ман аст магар касе ки бо дасти худ як мушт баргирад>> Ва
агар бо истинод ба ояи ﴿وَيُحَرِّمُ عَلَيْهِمُ الْخَبَائِثَ﴾ (Аъроф/ 157); <<Ва чизҳои
хабисро бар онон ҳаром мекунад>>, хабис будани кореро милоки
ҳаром будани он бишносад, мумкин аст ки Худованд бо милоқӣ
дигар монанди уқубат ё озмоиш, бархӣ қорҳои хабисро вочиб
карда бошад; Чунонки ба унвони намуна фармудааст: ﴿وَإِذْ قَالَ مُوسَىٰ لِقَوْمِهِ﴾
﴿يَا قَوْمِ إِنَّكُمْ ظَلَمْتُمْ أَنْفُسَكُمْ بِاتِّخَاذِكُمُ الْعِجْلَ فَتُوبُوا إِلَىٰ بَارِئِكُمْ فَاقْتُلُوا أَنْفُسَكُمْ﴾
(Бақра/ 54); <<Ва чун
Мӯсо ба қавми худ гуфт эй қавми ман! Бегумон шумо бо гирифтани
ғӯсола ба худатон зулм кардед, пас ба сӯй офаринандаятон боз
гардед ва худатонро бикушед>> Ва фармудааст: ﴿فَلَمَّا بَلَغَ مَعَهُ السَّعْيُ قَالَ يَا بُنَيَّ إِنِّي أَرَىٰ فِي الْمَنَامِ أَنِّي أَذْبَحُكَ فَانْظُرْ مَاذَا تَرَىٰ﴾
﴿قَالَ يَا أَبَتِ افْعَلْ مَا تُؤْمُرُ سَتَجِدُنِي إِنِ شَاءَ اللَّهُ مِنَ الصَّابِرِينَ﴾
(Соффот/ 102); <<Пас чун (Иброҳим) ба ҳамроҳи ӯ ба кӯшиш шуд
гуфт: Писаракам! Ман дар хоб мебинам ки туро забҳ мекунам,
пас бингар ки назарат чист! Гуфт: Эй падар! Қоре ки ба он амр
мешавӣ анҷом бидеҳ, ин шоъ Аллоҳ манро аз собирон хоҳӣ ёфт>>!
Рӯшан аст ки ҳурмати чизҳои таййибе монанди оби қорӣ ва вучуби
қорҳои хабисе монанди худкушӣ ва забҳи фарзанд, бар хилофи
милоқҳои қобили дарк барои ақл аст ва бо ин васф, қорае ҷуз рӯҷуъ
ба Худованд барои шинохти аҳкомаш бидуни қиёси бархӣ аз онҳо
бо бархӣ дигар нест.

2. Истеҳсон дар шинохти аҳкоми шаръ, ба тариқи авло ҷойиз нест;
Чунонки Худованд фармудааст: ﴿وَعَسَىٰ أَنْ تَكْرَهُوا شَيْئًا وَهُوَ خَيْرٌ لَّكُمْ وَعَسَىٰ أَنْ تُحِبُّوا شَيْئًا وَهُوَ شَرٌّ لَّكُمْ وَاللَّهُ يَعْلَمُ وَأَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ﴾
(Бақара/ 216); <<Ва шояд чизеро макруҳ
доред дар ҳоле ки он хайре барои шумост ва шояд чизеро махбуб
доред дар ҳоле ки он шарре барои шумост ва Худованд медонад ва
шумо намедонед>> Ва фармудааст: ﴿وَتَحْسِبُونَهُ هَيِّئًا وَهُوَ عِنْدَ اللَّهِ عَظِيمٌ﴾ (Нур/
15); <<Ва шумо онро ночиз мепиндоред, дар ҳоле ки он назди Худо
азим аст>>!

Таълиқи шумора: 1

Нависандаи таълиқ: Абу Ҳасануи Ҳассонӣ

Тарихи таълиқ: 22/11/2017

Қиёс дар дин ба маънои чист? Оё ба сурати кулӣ истихдоми он
дар дин мамнӯъ аст ё фақат қиёси било далил ҳаром аст?

Яқин ва зан; Зарурати яқин ва адами кифояти зан

Посух ба таълиқи: 1

Тарихи посух ба таълиқи: 30/11/2017

Қиёс дар истилоҳи фуқаҳо, ба маънои истинботи ҳукми мавзӯ аз ҳукми мавзӯи мушобеҳ ба далили мушобихат миёни ду мавзӯ аст ки аз назари бештари мазоҳиби Исломи хусусан Ҳанафия мӯътабар маҳсуб мешавад, вале аз назари шиъа, зоҳирия ва бисёрӣ аз аҳли ҳадис мӯътабар нест; Чароки аҳкоми шарият моҳияти қиёсӣ надоранд, балки комилан симоӣ ҳастанд; Ба ин маъно ки сирфан бо насси шаръи маълум мешаванд. Ҳар чанд аҳли қиёс, барои исботи эътибори он ба насси шаръи истинод мекунанд; Монанди сухани Худованд ки фамрсудааст: **﴿لَقَدْ كَانَ فِي قَصَصِهِمْ عِبْرَةٌ لِأُولِي الْأَلْبَابِ﴾** (Юсуф/ 111); **<<Ҳароина дар дostonҳои онон ибрате барои хирадмандон аст>>** Ва фармудааст: **﴿فَاعْتَبِرُوا يَا أُولِي الْأَبْصَارِ﴾** (Ҳашр/ 2); **<<Пас ибрат бигиред эй соҳибони бинишҳо>>**; Бо таваҷҷуҳ ба инки ибрат гирифтани аз гузаштагон, ба маънои қиёси худ бо онон ва истинботи оқибати худ аз оқибати онон ба далили мушобеҳат миёни аъмол аст ва ин бар эътибори қиёс далолат дорад, вале муҳолифони қиёс низ барои радди эътибори он ба насси шаръи истинод мекунанд; Монанди сухани Худованд ки дар бораи шайтон фармудааст: **﴿قَالَ أَنَا خَيْرٌ مِنْهُ خَلَقْتَنِي مِنْ نَارٍ وَخَلَقْتَهُ مِنْ طِينٍ﴾** (Сод/ 76); **<<Гуфт ман аз ӯ бехтарам, манро аз оташ офаридӣ ва ӯро аз гил офаридӣ>>** Ва ба нақл аз фиръавн фармудааст: **﴿أَمْ أَنَا خَيْرٌ مِنْ هَذَا الَّذِي هُوَ مَهِينٌ وَلَا يَكَادُ يُبِينُ﴾** (Зухруф/ 52); **<<Ё ман бехтарам аз ин касе ки ӯ бемиқдор аст ва наздик нест ки ба рӯшанӣ сухан бигӯяд>>**; Бо таваҷҷуҳ ба инки истинботи бартарии худ бо қиёси оташ ба гил ва имконоти моддии бештар ба имконоти моддии камтарро қорӣ шайтонӣ ва фиръавнӣ шумурдааст ва ин барои адами эътибори қиёс далолат дорад.

Аз инҷо доништа мешавад ки Худованд дар бархӣ оёт ба қиёс амр ва дар бархӣ аз он найх фармуда ва ин ба маънои он аст ки қиёс дар назди Ӯ на мутлақан мӯътабар аст ва на мутлақан мардуд, балки гоҳе мӯътабар ва гоҳе мардуд аст; Чароки гоҳе иллати ҳукм аз насси Ӯ маълум ва дар мавзӯи дигар муҳриз аст; Монанди ҷойе ки фарзан фармуда: **<<Ҳамр ҳаром аст; Чароки маст кунанда аст>>** ва аз он маълум мешавад ки ҳар чизи маст кунандае ҳаром

Яқин ва зан; Зарурати яқин ва адами кифояти зан

аст, агарчи хамр номида нашавад ва табъан оби чав низ ҳаром аст; Чароки монанди хамр маст кунанда аст ва ин <<Қиёси мансусул иллат>> ном дорад ки ғолибан мӯътабар доништа шудааст, балки бархӣ онро аз қиёси мусталаҳ хорич доништаанд; Чароки шумули ҳукми хамр бар оби чав, мубтанӣ бар насси шаръи аст ва чизе чӯз татбиқи он бар яке аз масодиқи он нест ва аз ин рӯ, посухи боло дар бораи адами эътибори қиёс, ба ин навъ аз он назар надоштааст; Ҳамчунонки гоҳе иллати ҳукм дар мавзӯи дигар зуҳури бештаре дорад ва аз ин рӯ, ҳукм ба тариқи авло бар он сидқ мекунад; Монанди ҷойе ки аз гуфтани уф ба падару модар нахӣ карда ва фармудааст: ﴿فَلَا تَقُلْ لَهُمَا أَفٍّ﴾ (Исроъ/ 23); <<Пас ба он ду уф нагӯ>> ва аз он доништа мешавад ки сабби он ду ба тариқи авло ҳаром аст ва бо ин васф, посухи боло дар бораи адами эътибори қиёс, нозир ба ин навъ аз он ки <<Қиёси авлавият>> номида мешавад низ набудааст, вале гоҳе иллати ҳукм аз насси шаръи маълум ё дар мавзӯи дигар муҳриз нест, балки ҳадди аксар занни ба он вучуд дорад; Монанди ҷойе ки закотро дар гандум вочиби карда ва гумон меравад ки иллати он ривочаш дар миёни оммаи мардум аст ва аз ин рӯ, ба вучуби закот дар биринҷ ҳук шавад; Чароки монанди гандум дар миёни оммаи мардум ривоч ёфтааст ва ин <<Қиёси мустанбитул иллат>> ном дорад ки бидуни шак мардуд аст; Чароки мубтанӣ бар занну тахмин аст, дар ҳоле ки зан ва тахмин дар Ислом мӯътабар нест; Чунонки фармудааст: ﴿إِنْ يَتَّبِعُونَ إِلَّا الظَّنَّ وَإِنْ هُمْ إِلَّا يَخْرُصُونَ﴾ (Анъом/ 116); <<Онон чӯз аз зан пайравӣ намекунанд ва онон чӯз тахмин намезананд>>.

Бинобарин, истинботи ҳукми як мавзӯ аз ҳукми мавзӯи дигар, ҳаргоҳ мубтанӣ бар илм ба минок ё иллати ҳуки мавзӯӣ дигар ва илм ба вучуд ё ғалабаи он дар як мавзӯ бошад, қиёси ботил маҳсуб намешавад, бал иҷтиҳод дар дин ва тадаббур дар Қуръон ва суннат аст ки ишколе надорад; Чароки пайравӣ аз илм аст на зан ва бидуни он Қуръон ва суннат аз байн меравад, вале ҳаргоҳ мубтанӣ бар зан ба минок ё иллати ҳукми мавзӯӣ дигар ё зан ба вучуд ё ғалабаи он дар як мавзӯ бошад, қиёси ботил маҳсуб мешавад ва ҷойиз нест; Чароки пайравӣ аз зан аст на илм ва бо он Қуръон ва суннат аз байн меравад; Чунонки Худованд фармудааст: ﴿وَلَا تَقْفُ مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ﴾

Яқин ва зан; Зарурати яқин ва адами кифояти зан

(Исроъ/ 36); <<Ва аз чизе ки ба он илме надорӣ пайравӣ накун>>
 Ва фармудааст: ﴿يَتَّبِعُونِي يُعْلِّمُوا إِن كُنتُمْ صَادِقِينَ﴾ (Анъом/ 143); <<Манро аз рӯй
 илм хабар диҳед агар рост мегӯед>>.

Дафтари хифз ва наشري осори
 Мансури Ҳошимии Ҳуросонӣ
 Бахши посухгӯӣ ба пурсишҳо

Бо наҳзати
«Бозгашт ба Ислому»
ошно шавед.

Пойгоҳи иттилоърасонӣ дафтари хифз ва наشري осори Мансури Ҳошимии Ҳуросонӣ ҳафизахӯллоҳ таъоло

* Лутфан бар рӯй линки мавриди назари худ клик кунед.

Давои назари
 бало

Саҳифаи фебукӣ
 интихоб

Саҳифаи гузаштаи
 интихоб

Саҳифаи канали
 телеграмми интихоб